NAM THỨ MƯỜI HAI — SỐ THỨ 2165 — NGÀY THỨ SÁU 6 JUIN 1924

2333

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres et mandats doivent être adressés au Directeur
61 bis, Rue du Coton, Hanoi

Rédacteur : P. B. NGUYỄN
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-KẾ-TUẤN

Adresse télégraphique
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES
Des comptoirs à raison de 3 Dpares au centimètre de hauteur, sur 0 — 065 de large.
Une année entière . . . . 9 $ 50 la ligne
Par colonne donnée . . . . . pour
Six mois . . . . 5 $ 00 la ligne
Trois mois . . . . 2 $ 50 la ligne
Annonces judiciaires et légales. 15 $ 00 la ligne
Un traité à forfait pour les annonces indigènes . . . .

Thế nào là có lòng yêu nước?

IV

Trong mấy kỳ trước ký-giả có bàn về cái lòng yêu nước thế nào là đích đáng và mỗi hạng người trong quốc-dân phải làm thế nào mới gọi là có lòng yêu nước. Nhưng mới nói riêng về phái tu-mi mà chưa nói đến các bậc phụ-nữ. Thế có phải là cho rằng phái nữ-lưu không thể có lòng ái-quốc được chăng? không có can-thiệp gì đến việc quốc-gia chăng?

Không phải thế, cái lòng yêu quê hương, xưa vẫn thì du dân ông dân bà ai cũng sẵn có; vì là một cái cảm-tình tự-nhiên, lúc mới lọt lòng đã sẵn, tới về sau nó mới hoặc vì sự giáo-dục không ra gì mà mai-một đi, hoặc nhờ được cách giáo dục lương hảo mà càng thêm rõ rệt. Ta cứ xem trong sử các nước thì thấy thiếu chi những bậc quần-thoa đã nặng lòng vì nước, thiếu chi những tay liệt-nữ đã vì lòng ái-quốc mà làm nên những thủ-đoạn phi-thường đáng khen đáng phục. Kia nước Pháp đã có bà Jeanne d'Arc là một vị đại anh-hùng đã hoàn-cầu đều biết tiếng. Chẳng vì bà đã có lòng yêu nước mà không nghĩ đến thân, liều yếu đào tơ, quyết ra tay chống-cự với quân Anh để lấy lại ngôi vua cho chúa mình, và để thu lại cái quyền tự do của dân mình cho khỏi phải người Anh áp chế, thật là đáng kính trọng muôn đời, đáng phụng thờ nghìn thuở! Ngoài bà Jeanne d'Arc, nước Pháp, lại còn lắm bậc anh-thư khác cũng hết lòng vì nước vì dân, như cô Jeanne Hachette dám quên mình là phận mà hỗng mà ra tay gìn giữ cõ-thành khỏi vào tay cừu-địch; như bà Rolland chỉ vì lòng yêu nước thương dân, muốn cho tổ-quốc chóng tránh được cái nạn lửa gươm tàn hại mà đến nỗi bị đảng phản-đối đem lên trên đoạn đầu đài. Ôi! vì nước mà quên thân bỏ liều, vì nước mà liều kiếp mà hỗng, há không phải là có lòng ái-quốc ru! — Lại trong Nam-sử, ai chẳng rõ chuyện hai bà Trưng cùng bà Triệu, đã dem phấn-son mà tô-điểm nước non nhà, làm cho quân Tàu phải một phen vỡ mật kinh hồn, khiến cho nước nhà được một hồi oanh-liệt, có một trang lịch-sử vẻ-vang, dù người ngoại quốc đọc đến cũng phải sinh lòng cảm-phục. Ấy đấy! những bậc nữ-lưu Đông Tây, tuy không cùng xứ cùng thời, mà tấm lòng yêu nước từng cũng trản trực chứa chan, ai kém ai đâu? Cái lòng ái-quốc của nữ-lưu, tưởng mấy cái gương vừa kể trên này cũng đủ khiến cho mọi người đều phải công-nhận là có, và đủ tỏ rằng không phải chỉ có bọn tu-mi mới biết yêu nước yêu nòi mà thôi đâu!

Đàn bà cũng có lòng ái quốc như đàn ông vậy. Vì nước không phải là của riêng một bọn tu-mi, nước là của chung cả hai phe nam nữ: đã là của chung thì tất phải cùng nhau trông nom săn sóc, chớ tưởng rằng đàn bà không phải lo việc quốc-gia mà phú-thác mặc bọn mày râu xoay xở. Một nước cũng như một nhà: một nhà có vợ có chồng, mà vợ lại thờ ơ nhạt nhẽo, mọi việc gia-đình đều mặc kệ một chồng, thì cái nhà kia liệu có dựng vững được không? Một nước mà một nửa quốc-dân là bọn phụ-nữ không thiết-tha, không lo lắng đến, để mặc kệ bọn nam-nhi thì nước ấy liệu có thịnh-vượng được chăng?

Vậy thì đàn bà cũng phải nghĩ luôn đến nước, cũng phải biết cách làm cho nước thêm danh-giá vẻ-vang, cũng phải giúp bọn đàn ông để giữ lấy cái hương-hỏa ông cha truyền lại và để sau này truyền lại cho con cháu nhà mình. Tóm lại là đàn bà cũng phải biết cách yêu nước mới được.

Nhưng đối với bậc phụ-nữ thì thế nào là có lòng yêu nước? Phải làm nên những thủ-đoạn phi-thường như các bậc cân-quắc trượng-phu lưu danh sử sách chăng? Không, không cần thế: và lại đã là những việc phi-thường thì không phải rằng ai cũng làm được. Những cách yêu nước anh-hùng ấy, dẫu bọn râu mày cũng hiếm người theo nổi, huống chi là nữ-lưu! Vậy như những thủ-đoạn ấy xin hãy nhường lại các bậc nữ-lưu hào-kiệt, hãy danh phận những bọn cân-quắc anh-hùng. Hay là phải làm sao cho mình trở nên một nhà nữ thi-sĩ, nữ bác-học, nữ chính-trị, nữ hiền-triết... chăng? — Được như thế cũng vẻ-vang, cũng danh-giá cho tổ-quốc thật. Song đó có phải là một điều ai cũng mong mỏi được sao? Quyết không được, mà ở một xã-hội như xã-hội ta thì lại càng không được lắm! Mà dù có được chăng nữa, tưởng ta cũng chẳng vội nên so ước làm gì, vì trong một nước mà đám phụ-nữ rặt là những bọn thi-sĩ, hiền-triết, bác-học, chính-trị... thì có lẽ lại là một sự quái gở, chứ vị tất đã là một sự hay. Vậy thì đàn bà yêu nước không cần phải theo hai cách trên này, vì một cách thì khó-khăn mà một cách thì có hại.

Thế thì đám phụ-nữ làm thế nào mới là có lòng yêu nước? Thưa rằng điều đó cũng chẳng khác chi đối với bọn nam-nhi vậy, nghĩa là chỉ phải làm hết nghĩa-vụ đối với cái chức-nghiệp của mình mà thôi. Mà cái chức-nghiệp của hầu hết bọn phụ-nữ tức là làm vợ và làm mẹ; vậy giữ sao cho trọn cái chức-nghiệp thiêng-liêng mà hóa-công đã định sẵn cho ấy, tức là có lòng yêu nước đó.

Làm vợ thì phải giữ sao cho đức ông chồng tránh khỏi những thói hư tật xấu làm người vô dụng, thành người có hại cho quốc-gia, phải khiến sao cho đức ông chồng tiêm-nhiễm được những đức-tính hay, phát triển được những chí-khí lớn, để trở nên người hữu-dụng cho quốc-gia. Nếu bà vợ nào cũng dung những lời khuyên răn êm ái mà được nên được những ông chồng đủ tư-cách làm dân, đủ tài-lực làm trọn nghĩa-vụ mình, thì chẳng là giúp một phần lớn vào việc làm cho nước được vẻ-vang thịnh-vượng ư!

Làm mẹ thì phải giữ sao cho lũ con sau này khỏi thành những hạng dở-dang du-dăng mà thiệt hại cho nước nhà, phải khiến sao cho đàn trẻ thơ kia vì cái khuôn mẫu-giáo của mình mà lúc trưởng thành hoa ra những người đủ tài đủ trí để giúp nước. Bà Mạnh-mẫu tuy không làm nên những thủ-đoạn phi-thường như bà Jeanne d'Arc, như hai bà Trưng, song bà đúc nên ông Mạnh-tử là làm vẻ-vang cho tổ-quốc ấy là bổ đã rất có lòng yêu nước đó. Bà mẹ ông Nguyễn-Công-Trứ tuy không đánh đông dẹp bắc bời đắp giang-sơn, nhưng bà đã đúc nên ông Vũ-Tánh là một vị anh-hùng hết lòng giúp nước phù vua, đủ tỏ cùng là bà đã biết yêu nòi yêu nước vậy.

Nói tóm lại, đối với bọn phụ-nữ, có lòng yêu nước tức là giữ mình sao cho thành những bậc hiền-thê, những bậc từ-mẫu vậy. Nếu trong nước những bậc hiền-thê từ-mẫu giữ số nhiều, thì lo gì nòi giống chẳng có ngày mạnh mẽ, tổ-quốc chẳng có lúc vẻ-vang.

B. G.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 4 và 5 Juin 1924

Một bài diễn-văn của quan Giám-quốc Millerand

Trong bài diễn-văn của quan Giám-quốc Millerand đọc tại cuộc hội-nghị của các quan chánh tòa án thương-mại, ngài có nói: nước Pháp vốn xiển-dương tân tiến, và sáng suốt nên vui lòng gắn vác nặng nề để in phục lại nước, và giúp chống-cự lại cái phong-trào phá hoại cái gia tiến franc.

Tòa nói-các thay đổi, nhưng quốc-dân vẫn hoan-nghênh cái chánh sách ngoại giao mà cái tòn chỉ là bắt nước Đức phải thi-hành tờ hòa ước

Nước Anh và nước Nga

Bộ Ngoại-giao nước Anh có công bố rằng cuộc điều-đình của Anh Nga không thành-công. Tại các chánh trị giới người ta nói rằng hai nước khó lòng điều-đình với nhau xong.

Nước Nga với nước Đức

Nước Nga không ưng một khoản của nước Đức về việc phải bộ thương-mại của nước Nga. Nước Đức có cách mấy viên chức, nhưng chả g qua là giả đối bề ngoài đó thôi. Nước Nga đòi cho phải bộ thương-mại của Nga được hưởng lĩnh-sự tài-phán quyền.

Tin về phi-tướng Pelletier d'Oisy

Phi-tướng Pelletier d'Oisy đỗ ở Taiku

Tòa nội-các nước Nhật

Ngày 6 juin, tòa nội-các nước Nhật từ chức.

Tòa nội-các nước Pháp

Cứ như cái phong-trào mới ở nghị-viện, có lẽ tòa nội-các mới xuất tịch nghị-viện một lần, rồi lại lui ngay.

Báo *Matin* có bàn nên cử ông François Marsal lập tòa nội-các mới.

Cuộc bay của Bô-đào-nha

Các phi-hành-gia Bồ-đào-nha đã tới Constantinople.

Việc cách mệnh ở Albanie

Hai bên vẫn đánh nhau. Ngày 1er juin quân cách mệnh chiếm được quận Scutari. Hiện đã lập một chánh-phủ lâm thời.

Phóng ngư-lôi-hạm nước Ý tới Durazzo.

Một cuộc bay giật giải

Phi-hành-gia Vuillemin bay được 2810 kilomètres, mất 16 giờ 54 phút, đồ đồng một giờ được 166 km 179 m chiếm được giải Military Zénith.

Cavite, ngày 4 Juin 1924

Cuộc bay của Hoa-kỳ

Bay từ Kuchimoto đến Kahoubima rất là khó-nhọc, vì gió vừa mưa vừa gió có lẽ ngày tới ba các phi-hành-gia bay đi Shanghai.

DÙNG NGỰ-LÔI MÀ BẮN LÊN NGUYỆT-CẦU

Giáo-sư Goddard người Hoa-kỳ đã chế một cái ngư-lôi, định mấy tuần-lễ nữa sẽ bắn lên nguyệt-cầu. Ông sẽ dùng một thứ đại-bác để bắn ngư-lôi đi. Ngư-lôi sức đi được mười một kilomètres trong một giây. Khi ngư-lôi ra ngoài cái tầm hấp-lực của địa-cầu, trong ngư-lôi có máy, làm cho thuốc đạn tự nhiên nổ, để lấy thêm sức cho ngư-lôi lên lên, cho đến lúc tới cái phạm vi hấp-lực của nguyệt-cầu, thì ngư-lôi bị hút vào nguyệt-cầu, lúc ấy ngư-lôi đựng vào mặt nguyệt-cầu, sẽ có một liều thuốc magnésium cháy lòe lên, đựng ở đia cầu chiếu kính có thể trông thấy được. Giáo-sư tính ra mất 36 giờ thì ngư-lôi tới nguyệt-cầu.

Các bác-sĩ ở Hoa kỳ tin tri rằng việc giáo sư làm đó may ra có thể thành công. Nghe đâu đã có một viện khoa-học giúp cho giáo-sư Goddard 5 ngàn dollars để thí-nghiệm việc ấy.

VẬN UYÊN

Cảm-khái

Một mình một bóng ruồi rỏi co,
Tâm sự cùng ai kể chuyện trò,
Ngọn gió sẵn nhân bay vụt-vụt,
Tiếng gà điểm nguyệt gáy o-o.
Công ơn chìa chữ non cao ngất,
Duyên nợ ba sinh chỉ rối vò,
Lận bận nỗi tình thêm nỗi cảnh,
Tơ sầu luống những gởi mãng mơ.

Nguyễn-Tường

Bài lờ người đi

Bài lờ người đi gợi mối sầu,
Tang thương càng nghĩ lại càng đau,
Vài trăm mẫu bãi thành sông thẳm,
Mấy chục tòa nhà hóa vực sâu,
Phong cảnh tiêu điều trông chán ngắt,
Nhà-cửa xiêu tán nghĩ buồn sao,
Bãi bỏ bãi lờ là thiên-số,
Ba đứ ta nên gửi lấy nhau.

Sáp-mai, Nguyễn-văn-Thư

NHẬT-BẢN CÓ ĐỀ-CHẾ HOA-KỲ KHÔNG?

Khi nghị-viện Hoa-kỳ mới ưng-chuẩn bản luật hạn chế người Nhật, thì ở Nhật đã có nơi bàn đến việc đề-chế hàng-hóa Hoa-kỳ. Nhưng hiện Nhật-bản đề-chế Hoa-kỳ có được không? Cứ như các biểu tổng-kê về việc buôn bán của hai nước, thì việc đề chế thiệt hại cho Nhật hơn là Hoa-kỳ, vì nếu Nhật đề chế hàng Hoa-kỳ, tất Hoa-kỳ cũng không mua hàng của Nhật nào, vậy thế mà xưa nay Nhật bán hàng cho Hoa-kỳ nhiều hơn là Hoa-kỳ mua của Nhật. Như trong năm 1923, Nhật báo cho Hoa-kỳ 48.444 176 dollards hàng-hóa, và mua của Hoa-kỳ có 31.939.141 dollards, hai số hơn nhau 16.504 235 dollards. Tơ nhập-cảng Hoa-kỳ không phải đóng thuế. Trong số tơ của Hoa-kỳ mua ở ngoại-quốc về năm 1923 cộng là 61.000.000 dollards, thì phần mua Nhật bản được 39.000.000 dollards.

Trong các nước mua tơ của Nhật, không nước nào mua nhiều bằng Hoa-kỳ, nếu Hoa-kỳ không mua nữa, cũng thiệt hại cho nhật nhiều lắm, xem như vậy thì biết Nhật-bản không dám để chế Hoa-kỳ nào.

Trẻ con trong nhà

PHẢI NÊN DẠY CHO BIẾT THỨ TỰ CÁCH ĂN Ở

(Tiếp theo)

Trẻ con thơ có sử-tình, vì thế mới hay tranh nhau. Phải nhân trong khi tranh nhau mà gắng cho biết sự lỗi phải cho hợp phép, vì rằng đã tranh là hai bên đều nghĩ phần mình là phải cả, vì-dụ như: vật chơi của đứa này rơi ra, đứa khác nhặt đi, bên nào cũng đành phần của mình biết thảy. Người kẻ lớn dạy về liệu lý làm sao phân-xử cho công-bằng thì chữa tình cho trẻ-con khỏi tham và lam; của rơi bắt đã quen tay sau thì hay mạnh tâm gian-phi cũng vì tại đó. Đứa mất của tự mình đã không biết giữ gìn cho cẩn-thận, lại còn tranh dành dữ dội là lam. Lại nhất là cách dỗ dành với dạy-tớ người làm công trong nhà, vì bọn đó là hạng bần-tiện lam lũ, phục-dịch nặng nhọc, trẻ con thấy thế đem lòng khinh-rẻ, lắm khi người dại kẻ dưới nhiều điều chua cay, thật là không nên; không những đã tổn phẩm đức-hạnh của mình, mà lại còn trưởng thêm cái tính ngạo-ngược; phải bảo cho bẩu biết rằng: người với mình là một loài, bởi tiền của thêm chớ tay chân mặt mũi không thiếu cái gì. Tục-ngữ có câu: « cơm cầu làm xấu người ta ». Xưa nay biết bao kẻ đỗ vì cái thế lực đồng tiền, để nên bánh ba cái thân-thể phải khó nhọc, phải thấp kém, mòn-mỏi cái trí khôn, chớ không phải không có linh-tính, nếu thế thì lại càng nên thương tình cho người ta mới phải; phương chi, mình một ngày không có những hạng người ấy tức cũng khó chịu thay; cái nghĩa ở đời là phải tương-nhờn với nhau, kẻ công người của, vừa giúp lẫn nhau nhiên-hậu mới sống nổi; vòng sinh-tụ, cuộc kinh doanh, nhà giàu không có nhà nghèo không làm nên giàu đặng; chủ nhà không có đứa ở không thành ông chủ; dạy-tớ nhọc công, nhà chủ nhọc ruột; hai tình có liên-lục, mới vui lòng làm hết bổn-phận.

Bà La-pha-Nhân có bài giá huấn dạy về cho con trẻ nói rằng: « Phàm « đứa tôi-đòi của cha mẹ, người con « cháu trong nhà, không đặng tự-tiện « sai sử, không đặng khinh-thường, vì « hễn phục-dịch công việc của cha mẹ « đã đủ rồi, cái quyền cai-trị đã có « nơi rồi; nếu chính xuất đa môn, « thì hóa ra hiếp đáp người ta quá, « và công việc cũng vị-tất thập-phần « viên-mãn nữa; đến sự ăn mặc chớ « nên bực-đãi kẻ dưới lắm, một thanh, « một thô mà thôi phải để cho sung-« tức; lời nói phải để còn cái nhân-« cách cho hẳn; nếu quá sỉ-nhục thì « ra tình khắc-bạc không hay; sự « làm oai-phúc với người trong nhà « là hèn; bọn ấy không đủ tri-thức « cho mình bàn tính, chỉ lấy công « việc mà nói thôi; dẫu hẳn có sơ-lỗ « lời nói, cũng nên dung-thứ mới có « độ-lượng; sử-tình cho có chừng có « đỗ để cho hẳn biết qui-tắc mà noi « theo; con trẻ lương-lai thành-nhân, « biệt-lập một sản-nghiệp; cách điều « bất hỗn-tạp, thì hại cả tiền của, « lại cả tâm-trí. Nhiều nhà cứ than-« thở dậy-tớ bất-nghĩa, nhưng phải « xét mình ở với hẳn đã hết nghĩa « chủ nhà chưa? Nếu mình thường « phạt phân-minh, mà hẳn không « chịu làm hết nghĩa-vụ bổn-phận, « thì đuổi đi là cũng. »

Làm người phải nên thương người; thương nghĩa là niệm cái công lao của người ta, không phải bạ sao cũng thương; không có công lao gì cũng cho tiền cho gạo, thế là giúp thêm sự hư nhác lười biếng cho hẳn, thương thế là hại.

Đạm-phương nữ-sử

Tự do diễn đàn

Mấy lời ngỏ cùng ông Tuyết-ngọc

Đọc bài « Ngỏ cùng các n à tổng giáo » đăng trong báo ngày 16 avril 1924 tôi lấy làm cảm-kích vô cùng, tôi xin thay mặt các bạn đồng-liêu để cảm ơn ông có lòng khuyên nhủ tận tâm với nghĩa-vụ. Cái lỗ đã đành, ông lại khất-khe mà trách các ông giáo ở nhà quê đem lòng e lệ vì nỗi các quan phủ, huyện kiểm soát trường mìn, ông lại ngỏ lời khuyên các ông ấy mà có ý chê bai, ông nói rằng: « các quan phủ, huyện là bụ mẫu của dân, lắt các ngài có lòng công minh chính-trực, tất các ngài có lòng thương con chán ở thương-thôn còn ngu dại mà tuân lệnh trên đi khám xem sự học hành tiến-bộ thế nào, nếu các ông đóng học-trò dạy chẳm chỉ thì chắc các ngài cũng bằm với quan trên cho chừ không không... » Ôi! lòng còn mê muội đấy à, chứa rõ nước ta hãy còn đang trong thời buổi nào ư, phải nào cũng vậy, dù học giỏi cũng thế, chính-bản cũng vậy, chưa bẩu đã ai ai cũng hoàn-toàn, có nhiều ông quan đầu là phụ mẫu dân mà chưa hẳn đã có lòng thương dân như con vậy, kia việc hối lộ tham tang ma cả báo-chương hằng ngày còn đăng nhan nhản, thanh-liêm chính trực, một mực công-bằng, những chà chính-trị ấy nước ta hãy còn hiếm lắm. Ôi! thời buổi kim tiền, hoàng kim bắc thế tâm, ông không nghĩ kỹ, với đã ngâm cân: Thương em anh để trong lòng, việc quan anh cứ phép công anh làm.

Nhưng tôi đã nói trên rồi, lòng còn mê muội, giữ phép công làm sao được, khi tôi mới nghe thấy ý định quan trên, muốn giao quyền cho các quan phủ, huyện trông nom các trường tôi đã nhiều phen muốn phản nàn cùng bạn đồng hội, đồng thuyền, nhưng nỗi nôm na không dám giải bày, nay ví ông Tuyết-ngọc khéo đường xử thế, tỏ lòng mừng rỡ, chẻ bai những bà con e lệ, nên tôi đánh bạo ngỏ lời đánh thức ông, thực không có ý gì châm chích.

Nay ông ơi, quan trên thấy nhiều ông giáo-sư ở trường sơ-đẳng bỉ bãi dịch vì bổ k oáng trường, nay định như t ế, tôi lại e rằng việc bãi dịch các giáo chức có phần lại nhiều hơn lên, vì trước kia các ông bị bãi là tại có m t nỗi không làm hết bổn phận thì dù ai đón đốc cũng không tận tâm được, thế thì những người ấy không bao giờ tránh khỏi; nay lại thêm một hạng nữa là những người nếu không gặp được các quan phủ, huyện như ông đã nói thì sao khỏi nỗi đội trắng thay đen, khó lắm thay, mình đi làm nghề gỗ đầu trẻ, phải phục tòng biết bao nhiêu là mệ chồng. Những lời ông khuyên tận tâm với nghĩa-vụ, chúng tôi xin nhận, còn điều ông cho các quan phủ, huyện trông nom trường mìn à may, thì tôi dám nói: ông chưa hiểu hết thói thế vậy. Sao ông đã vội chê các ông giáo ở một hạt kia. Thôi tôi xin ông, từ rày bạ bút, hãy nên nghĩ đi ng ĩ lại cho chín đã.

Cẩ h-Phúc

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tin Ai-lao

VIENTIANE

Cắt lưỡi tự-tử — Mới đây ở tại tỉnh Vientiane có một người đàn bà ốm nặng, mà đã lâu ngày rồi. Chết không chết mà sống không sống, thuốc thang tốn kém không biết bao nhiêu. Đến hôm thứ hai là 12 Mai 1924, vào hồi 9 giờ rưỡi, người chồng đi làm vắng, bệnh nhân ở nhà sai đầy tớ lấy dao cắt móng tay, rồi bảo đi làm việc để liệu đường quyên sinh cho tiện. Khi người đi rồi thì kéo lưỡi ra cắt đứt gần nửa cái lưỡi. Đến khi nhổ máu ra thì người ở tưởng là thổ huyết mới đi gọi người chồng về, chồng về đến nhà mới rõ là vợ mình cắt lưỡi để tự-tử, mang vào nhà thương được 2 ngày thì cái lưỡi khỏi đau, mà ăn uống được như thường chỉ nói không rõ mà thôi vì là lưỡi rụt. Khi vào nhà thương thì thầy thuốc cũng hết phương cứu chữa mà bệnh nhân sống tới ngày thứ ba 20 Mai mới thác.

Thị-Mai lai cảo.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 28 độ
15 giờ 28 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ bảy 7 Juin 1924

S. Paul

Âm-lịch

Mồng 6 tháng năm, năm Giáp-tí

Ngày Bính [illegible]

Hành [illegible], Sao Liễu, Trực [illegible]

KỴ : [illegible] đầu, Xuất-hành

NGHI : Tái-y, Chúc-để, Di-cư, Nhập-trạch, Động thổ, An môn, Tác-táo, Giá-thú.

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.			9 $ 50
—	nhì	—	8 20
—	ba.	—	8 20
Thóc.		—	6 00
Bắp ngô.		—	5 20

Giá bạc. — Kể từ ngày 6 Juin 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **10 f. 00**

Tin tàu. — Tàu *Chili* mang thư sang Pháp (trừ những thư từ và những hộp có khai giá tiền không kể) đến ngày thứ tư 11 Juin hồi 14 giờ ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane Saigon và thẳng sang Pháp.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 6 giờ 20 sáng 11 Juin.

Quan Thống-sứ đi nghỉ mát sắp về. — Quan Thống-sứ Monguillot hiện đang nghỉ mát tại Chapa, chừng ngày 12 hay 15 này thì sẽ về Hanoi. Về tới nơi ngài định họp Hội-đồng bảo-hộ ngay để bàn những việc chưa giải-quyết xong từ khi ngài đi vắng.

Đường Sơn-tây đi Phủ-lý. — Vì độ này trời mưa dữ, cho nên có một cái cầu bắc tạm ở giữa quãng Miếu-môn đến Chợ-bến bị đổ mất. (Đường số 21, Sơn-tây đi Phủ-lý qua Chi-nê). Hết vụ mưa này thì đường mới đi lại được.

Binh lính ta được nghỉ tết. — Chiều hôm nay các binh lính khố-đỏ được nghỉ ăn tết Đoan-ngũ.

Hỉ tin. — Bản quán được tin mừng rằng đến ngày 14 Juin này, quan Thiếu Hoàng Tổng-đốc Hà-đông và quí phu-nhân sẽ làm lễ vu qui cho lệnh-ái là cô Hoàng-thị-Lan đẹp duyên với ông Nguyễn-xuân-Mai, y khoa bác-sĩ, thưởng thụ đệ ngũ đẳng Bắc đẩu bội tinh và Chiến thứ bội tinh.

Bản quán có lời mừng hai họ.

Linh thủy Hoa-kỳ lên chơi Hanoi. Trong khi chiếc diệt-ngư-lôi *Rizal* của Hoa-kỳ đợi các phi-hành bay quanh thế-giới, thì mấy hôm nay các thủy-thủ có lên chơi Hanoi để ngoạn phong-cảnh

Lệ nuôi chó ở trong các thành-phố. — Ở trong ba thành-phố Hanoi, Haiphong và Nam-định cùng hai huyện Hoàn-long (Hà-đông) và Hải-an (Kiến-an) thì chó nuôi phải đeo một cái vòng có một cái thẻ sắt khắc chữ để thật rõ tên và chỗ ở của người chủ.

Nếu không dùng vòng với thẻ thì có thể dùng một cái dây thép cuốn cổ và đeo một cái mề-đay mà thay vào cũng được.

Hạn trong ba mươi ngày kể từ khi bá-cáo đạo nghị-định này thì các chủ phải dùng thẻ hay là mề-đay mà đeo cho chó.

Bằng tốt-nghiệp các trường Cao-đẳng bên Pháp cấp cho những người ngoại-quốc với người thuộc-địa. — Báo *Courrier d'Haiphong* ngày 4 juin có một bài phàn nàn rằng các văn-bằng của các đại học-đường bên Pháp cấp cho người ngoại-quốc với người thuộc-địa một cách dễ quá, khiến cho những văn-bằng ấy đối với người ngoài mất cả giá-trị đi.

Theo như báo *Courrier d'Haiphong* thì cái sự dễ dãi ấy là nguyên từ lúc Pháp giao hiếu với Nga ngày trước đã lâu. Bởi thế mà các thứ văn-bằng cấp cho học sinh Nga rất nhiều, nào là thầy thuốc, nào là thầy kiện, nào là kỹ-sư mỗi ngày một nhiều ra mà làm thiệt cả cái danh tiếng của khoa-học nước Pháp, trừ ra một vài người không kể còn thì học-thức kém lắm.

Rồi sau chẳng những học-sinh nước Nga được hưởng sự khoan dung của quan trường mà thôi, lại đến cả học-sinh khác cũng được hưởng lây nữa. Là quan trường có ý khuyến-khích bọn thiếu-niên ngoại-quốc mà không sát hạch một cách nghiệt như là đối với học-trò Pháp vậy. Nhưng mà một lẽ đó có đủ khiến cho ta đòi các đại-học-đường làm những cái nhà máy chế tạo ra các ông thông-thái giả không?

Có mấy vị giáo-sư lại cho cái lẽ khoan dung ấy là vì người ngoại quốc phải học Pháp-văn mới có thể thi cử được, như vậy cái công học lại càng tốn hơn là công học-sinh người Pháp. Cái lẽ ấy tưởng không được cứng chút nào. Những bậc thiếu-niên muốn chiếm lấy cái bằng ở các trường Cao đẳng của ta thì cốt nhất phải nói tiếng ta cho thông hoạt đã, là tiếng mà khắp Âu-châu và các xứ văn-minh đâu cũng dạy cả.

Vì khoan dung quá mà người ta chẳng thường thấy những người đi thi viết hai câu chữ Pháp cũng không thông đấy ru?

Rồi báo *Courrier d'Haiphong* lại nói tiếp rằng: Nhưng khốn thay chẳng những ta đem những luật-sư giả với kỹ sư giả ra ngoại-quốc, làm tổn hại đến cái giá trị sự học của ta mà lại cấp cả bằng y-khoa bác-sĩ cho những người ngoại quốc, học lực hãy còn kém thì thật là đắc tội với đồng loại lắm. Đó mới thật là cái hại, vừa đối với nhân-loại vừa đối với đường chính-trị, vì rằng bằng y-khoa bác-sĩ mà vào tay những người không biết dùng thì chẳng khác gì những cái khí-giới gớm ghê vậy.

Sau hết đối với người các thuộc-địa thì báo *Courrier d'Haiphong* nói rằng sự khoan dung nói trên kia không thể thứ được, là vì khắp trong thuộc-địa đâu cũng dạy chữ Pháp cả, xem như trường Trung-học Hanoi mà người Việt-nam vẫn học được thì đủ biết vậy.... »

NƯỚC CHANH

HIỆU

T B

125, Route de Sinh-từ

(Bờn Giếm)

Chế bằng nước cất, thật là thanh-khiết, chai quả bầu, nút sắt.

Các ngài nào sành uống nước chanh, từ nay không cần phải mua nước chanh Hồng-kông nữa. Cứ hiệu này mà uống, ngon hơn mọi thứ nước chanh khác.

Bản-hiệu có bán cả nước hơi *Soda*, và nước cất (*Eau distillée*) để dùng pha thuốc thật là tinh-khiết.

Các kỳ thi tú tài. — Sáng hôm nay trong kỳ thi tú tài tây có những bài sau này.

Phần thứ hai

Ban toán học

Composition en philosophie

I. L'attention et la réflexion.

II. Classifications naturelles et artificielles.

III. De la justice ; en indiquer le fondement et les principales règles.

Ban triết học

Composition de sciences naturelles

Traiter une des trois questions suivantes

I. Après avoir décrit la constitution morphologique et anatomique du cœur chez l'homme, indiquer les vaisseaux qui partent de cet organe ou qui y aboutissent, et montrer les différences de structure que présentent ces derniers.

II. La chaleur animale.

III. Nutrition des plantes sans chlorophylle.

Thi tú tài bản-xứ. — Kỳ thi tú tài bản xứ sáng hôm nay có những bài sau này.

Composition en sciences physiques

I. Ammoniaque

II. Acide sulfhydrique

III. Oxyde de carbone

Mathématiques

I. Question de cours

La condition nécessaire et suffisante pour que 3 nombres positifs a, b, c, et 3 angles positifs A, B, C, soient les 6 éléments d'un triangle, est que l'on ait : [illegible]

sin A [illegible] sin B [illegible] sin C

A + B + C = 200 G.

II. Problème

Les côtés a, b, c d'un triangle ABC [illegible] sont liés par la relation suivante [illegible]

[illegible] étant un paramètre variable

1. Former l'équation donnant l'angle A. Discuter.

2. — Pour certaines valeurs de m, on trouvera qu'il y a deux solutions pour A. Soit m une de ces valeurs. A₁ A₂ les deux angles correspondants. Calculer A₁ + A₂ [illegible] application numérique m = 1.4, calculer A en degrés, minutes et secondes.

Thi bằng tiểu học Tây. — Kỳ thi bằng Tiểu-học Tây (B. E.) đã bắt đầu vào kỳ vấn đáp sáng hôm nay. Các thí-sinh có tên sau này được vào :

Nữ-ban :

Melles d'Argence, Guillot, Martin, Niflis, Sourde, Thomas, Trần-thị-Cúc, Hoàng-thị-Nga, Đỗ-thị-Sa.

Nam-ban :

MM Ng-Bách, Phạm-hữu-Chương, Trần-v-Hữu, Ng-văn-Khoa, Ng-văn-Lâm, Đoàn-khắc-Thịnh, Ng-khắc-Công, Trần-mạnh-Hoán, Lê-v-Mai, Ng-đình-Phú, Đoàn-trọng-Thái, Ng-thụy-Hùng, Vũ-văn-Sinh, Ng-tương-Tam, Ng-hữu-Vinh.

Vậy là trong số 49 nữ thí-sinh, 9 người và trong số 263 nam thí-sinh 15 người được vào kỳ vấn đáp.

Thi bằng Sơ-học Tây. — Trong số báo ngày 4 Juin, ở mục này, có tên cậu Ng-*huy*-Sinh được trúng tuyển, đăng lầm là Ng-*hữu*-Sinh. Vậy nay cải chính cho đúng.

Hội Trí-tri phát phần thưởng. — Đến chủ-nhật 8 juin này, hồi 8 giờ rưỡi sáng, hội Trí-tri sẽ phát phần thưởng cho các học-trò trường hội, có quan Đốc-lý Eckert làm chủ-tọa.

Vậy xin mời các ngài hội-viên và các ông có con cho học trường hội, đúng 8 giờ rưỡi sáng hôm ấy đến dự phát phần thưởng cho được trọng-thể.

Trí tri hội lai cảo

TẾT ĐOAN - NGŨ

Hiệu *QUẾ-LÂM số 42 phố Phúc-kiến* chuyên bán những *hoàn tán thuốc gia truyền* và *sâm quế thục cao gia dụng*, các nhà phú qui thường dùng lắm, giá mua đem làm đồ tết có dễ nhã lắm mà lại đắc dụng hơn.

CUỘC ĐẤU VÕ TẠI NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Bao hôm mồng 7 tháng sáu này (samedi 7 Juin), vào khoảng 9 giờ chiều, hội *Boxing-Club Tonkinois* sẽ mở mấy cuộc đấu võ tại nhà chớp bóng Palace để lấy tiền quyên vào hội Hồng-thập-tự.

Chương-trình soạn rất cẩn-thận và vui vẻ lắm :

Có hai cuộc đấu võ của người ta, hai cuộc của người Tây và một cuộc của M. Gironce và M. Thọ là một tay võ-sĩ mà nhiều người đã được biết tiếng.

Giá các chỗ ngồi là 0 $ 30 và 0 $ 70.

Cuộc đấu võ hôm 7 Juin này kể thế cũng đã là vui lắm, mà lại còn phường nhà nhạc đạo quân thứ chín đến giúp nữa.

Mong rằng bà con ta ở Hà-thành sẽ vui lòng đến xem thật đông, kẻo phí mất cái lạc-thú ở nhà chớp bóng Palace chiều hôm ấy.

Ring

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0 p.08

Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10

Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

Ai muốn ứng mộ vào ngạch Binh. — Sở quan Binh đang cần đến mấy chân hội-họa (dessinateur) và thợ ảnh để làm trong đội Tàu bay và mấy chân thư-ký để tòng sự tại sở mộ binh ở Saigon.

Những người tình nguyện phải mạnh khỏe không có bệnh tật gì và theo tuổi ta thì hạn từ 20 đến 30. Ai muốn biết thể lệ gì nữa thì cứ đến phòng giấy quan Đại-úy chánh sở mộ lính Hanoi, số 31 đường Maréchal Joffre (cửa đông) mà hỏi, sáng từ 7 giờ đến 8 giờ.

Hát giúp hội Nam-kỳ tương-tế. Bản-báo tiếp được bài sau này : Tối thứ bảy nhằm ngày 7 juin 1924, hồi 9 giờ rạp hát cirque Việt-Nam sẽ diễn giúp hội Nam-kỳ tương-tế. Xin mời các ngài đến xem hôm ấy trước mua vui sau giúp chúng tôi làm nên việc nghĩa.

Bán vé cả ngày thứ bảy tại nhà cirque Việt-Nam gần nhà hát Tây.

Nam-kỳ tương-tế kính-cáo

Một tin mừng. — Ta được tin mừng rằng M. Casabianca hiệu Giầy-tây phố Paul-Bert, Hà-nội có mua chịu một số Panana của M. Dahms ở 30 phố Grand-Bouddha là tổng đại-biểu ở cửa hiệu Panana mới được trúng số. M. Casabianca mới đóng tiền có mỗi một kỳ đầu.

Tiểu-thuyết Anh-hùng-náo. — Dịch-giả bộ tiểu-thuyết *Anh-hùng-náo* có tiếp được nhiều bức thư của các bạn độc-giả, ngỏ ý muốn cho *Anh-hùng-náo* mỗi tháng xuất-bản một quyển. Chứ như bây giờ, phải đợi một tháng rưỡi mới được xem quyển tiếp theo thì khi chậm.

Dịch-giả xin hết lòng cảm ơn các bạn có lòng chiếu-cố và lại có lòng yêu chỉ-bảo cho như vậy, và xin thưa để các bạn rõ cho rằng : « Dịch-giả vốn vẫn dịch *Anh-hùng-náo* cứ một tháng thì ra một quyển, khi hết bộ *Anh-hùng-náo* ấn-hành đến bộ khác cũng cứ thế cho thành lệ. Khốn nhưng việc in đã hết sức giục mà vẫn chậm, thành ra không được như ý vậy »

Anh-hùng-náo quyển thứ 3 đã in tiếp theo ngay rồi, mồng một tháng bảy tây sẽ xuất-bản.

Vũ-đình-Long kính cáo.

Bán một cái nhà số 34, đường Henri-Rivière, Hanoi, cả đất rộng 2.150 m2. Hoặc bán cả làm một hoặc chia ra từng lô cũng được. Hỏi ở đây.

3847

Tòa Thượng-thẩm. — *Lăng mạ hội-đồng hương-chính.* — Vì chuyện bổ thuế không bằng lòng mà tên Ng-văn-Ngữ đi rong đường lăng mạ cả hội-đồng hương-chính. Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt 6 ngày tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Thông gia hóa ra oan-gia. — Một người tên là Lê-công-Hiên có con trai là Hồ, lấy con gái của Thị-Văn, được ít lâu, người con gái ấy phải lòng giai, bỏ đi mất. Từ bấy hai nhà thông gia không bằng lòng nhau, gặp đâu thường hay sinh sự. Một hôm tên Đào-văn-Tư là con trai Thị-Văn cùng chú là Đào-v-Bất và Đào-v-Vạt gặp Lê-công-Hiên sinh sự rồi túm lại đánh bị thương nặng. Tòa Nam án tỉnh Hà-đông phạt tên Tư, tên Bất mỗi tên 1 tháng tù và tha cho tên Vạt, tên Vũ. Tòa Thượng-thẩm tăng tội tên Vũ lên 2 tháng tù, y án phạt tên Bất 1 tháng tù, phạt tên Vạt 1 tháng tù và y án tha cho tên Vũ, và bắt những tên can án phải liên đới với nhau bồi cho bên bị đánh số tiền 30 đồng.

Tiêu tiền công-dân. — Tên Ng-v-Kiều, lý-trưởng và Phạm-đức-Mai, là tiên-chỉ nhận giữ những phiếu quốc-trái của dân bán đi chia nhau tự tiện không trả làng. Tòa Nam-án tỉnh Sơn-tây phạt tên Kiều 1 năm tù 50 đồng và tên Mai 2 tháng tù và bắt hai bên phải liên đới với nhau bồi 297 p.40 trả dân. — Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên Kiều 4 tháng tù tha cho tiền phạt y án phạt tên Mai và bắt hai tên phải liên đới với nhau bồi 296 p.99 trả dân.

Tự tiện bắt đánh người. — Có một người trình Hội-đồng hương-chính rằng Thị-Kiệm cấy tranh ruộng. Hội-đồng sai tên Phạm-quang-Nãi là trương tuần đến đòi để xét. Tên ấy đem tuần đến bắt giải ra đình, rồi trói và đánh bị thương. Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Nãi 1 tháng tù tòa Thượng-thẩm y án.

Cho vay nặng lãi. — Văn-Lụy là cai khố xanh bị kiện là cho những người đồng sự vay tính nặng lãi, phải tòa Nam-án tỉnh Kiến-an phạt 2 tháng tù án treo và 50 đồng. Nay tòa Thượng-thẩm tha cho, vì xét không đủ chứng cớ.

Án cướp. — Tòa Nam-án tỉnh Bắc-ninh phạt tên Trần-đức-Triệu và Trần-văn-Nhưng mỗi tên 5 năm khổ sai về tội ăn cướp nhà một người tên là Ng-hữu-Bật. Tòa Thượng-thẩm tăng tội tên Triệu lên 7 năm khổ sai và 7 năm quản thúc và y phạt khổ sai tên Nhưng và phạt thêm 5 năm quản thúc.

Đánh lẫn nhau. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Ng-văn-Tuyết, Ng-văn-Khuyết, mỗi tên 1 tháng tù. Ng-văn-Tuyết 10 ngày tù và Ng-đình-Luận 15 ngày tù về tội đánh lẫn nhau bị thương. Tòa Thượng-thẩm y án.

Án cướp. — Đào-văn-Kiêm phải tòa nam-án tỉnh Bắc-ninh phạt 5 năm khổ sai, Đào-văn-Cốc và Nguyễn-công-Gái mỗi tên 3 năm tù về việc ăn cướp được tòa Thượng-thẩm tha vì xét không đủ chứng cớ.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

CÔNG-TY ĐIỆN KHÍ ĐÔNG-PHÁP

Cáo-bạch thứ nhất

Theo như nghị-định của quan Đốc-lý Hà-nội ngày 11 Avril 1924 về giá mua điện thắp đèn, và điện chạy quạt, ông Tổng quản-lý công-ty điện-khí Đông-pháp có lời thỉnh các nhà mua điện đến buồng giấy của Công-ty, phố Francis Garnier, để làm giấy mua điện cho hợp phép.

Ông Tổng-quản-lý

G. PELLETIER

Cáo-bạch thứ nhì

Công ty điện-khí Đông-pháp có lời để quí khách biết rằng công-ty mua được đèn điện hạ giá, nên từ ngày 1er Juin đến ngày 31 Août đèn 32, và 50 bougies [illegible] giá là 3 fr. 50.

Số 27

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(Ngôn-tình tiểu thuyết)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cảm cái ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem da thịt mình ra cho người thích chữ, dầu máu rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tâm hiệp-cốt của cô, thật ngàn-cổ mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất ly kỳ, vậy xin dịch ra để cống hiến các bạn độc-giả.

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Thấu-tư nói:

— Tôi thấy tin trong báo. Nhưng nữ-sĩ lấy làm lạ cũng chưa lạ bằng tôi. Tôi thấy nữ-sĩ mới lại càng ngạc nhiên lắm, tưởng rằng cõi trần đâu lại thấy người cửu nguyên. Khi nữ-sĩ mới đi, tôi đến Bật-minh-hãn một lần nghe mụ hàng xóm nói nữ-sĩ đã đi từ hai hôm trước rồi, mà không biết là đi đâu. Hỏi con nữ-tỳ thì nó nói nghe đâu nữ-sĩ đi tàu Khổng-kỳ-lý mãi sau mới nhớ ra là tàu Khang-cát. Kịp khi nghe tin chiếc tàu ấy đắm, chỉ có Huân tước phu-nhân gặp được tàu cứu mà thôi, còn nữ-sĩ với thúc-phụ tôi đều không có tin tức gì cả, có lẽ là chết cả rồi. Tôi nghe tin khác nào sét đánh lưng trời, lòng riêng biết bao thương xót.

Huân-tước phu-nhân và Tư đức thấy Thấu-tư nhắc đến việc ấy, ai nấy về mặt buồn rầu, ngậm ngùi muốn khóc.

Tư-đức nói.

— Đa tạ tấm lòng trân trọng của tiên-sinh! Tiện-thiếp không ngờ đâu tiên-sinh lại hạ cố đến thăm. Không thì khi đi tất thế nào cũng phải có thư để lại.

Thấu-tư nói :

— Trời đất phù hộ, nữ-sĩ nay được bình an vô dạng, thế là may lắm....

Nói đến đấy bỗng lại biến sắc mặt, dường như có vẻ lo ngại, mà rằng :

— Nay nữ-sĩ không đi Nữu-tây-lan nữa chứ ?

Tư-đức nói :

— Tiện-thiếp bây giờ cũng ngại đi bể lắm!

Phu-nhân nói :

— Ai để cho đi. Từ nay phải ở đây với mẹ con tôi, chứ đi đâu được. Thế ra tiên-sinh chưa biết ư ? Nữ-sĩ đây chính là người đã cứu sống cho con tôi đấy.

Lại quay lại Tư-đức mà rằng :

— Nữ-sĩ không nói cái chuyện di-chúc đi cho Thấu-tư sinh-sinh nghe ư!

Thấu-tư giật mình mà rằng :

— Di-chúc nào, ở đâu ?

Phu-nhân mỉm cười mà rằng :

— Để nữ-sĩ nói chuyện cho tiên-sinh nghe

Tư-đức bấy giờ cũng đánh liều, chẳng nghĩ gì đến xấu hổ nữa, thuật lại hết mọi việc trước cho Thấu-tư nghe. Chàng nghe nói lấy làm kinh ngạc bội phần! Hồi lâu mới hỏi :

— Thế cái di-chúc đó lại thích chữ ở lưng nữ-sĩ ư ?

Tư-đức thỏ thẻ mà rằng :

— Phải!

Thấu-tư nói :

— Thật tôi muốn chết cũng chưa đủ báo đền. Không ngờ một người tuyệt thế giai-nhân, mà lại.....

Nói đến đấy, ấp úng không nói nên lời.

— Mà lại rủ lòng đoái thương đến kẻ phận bèo đức mỏng.

Nói đoạn, tần ngần ngồi lặng, hồi lâu Tư-đức mới đứng dậy mà rằng :

Thấu-tư tiên-sinh ơi! Cái di-chúc này là của tôn-thúc-phụ để lại cho tiên-sinh đấy. Tiên-sinh thử đọc xem : nhưng gần đây nghe đồn việc đó tòa đã xét xử xong rồi, vậy thì bây giờ nên chăng thế nào, tiên sinh phải tìm cách mà liệu lý lấy.

Thấu-tư nói :

— Nếu còn có di chúc thì tất thế nào tòa cũng phải xét xử lại, điều đó quyết không ngại gì. Tôi có người bạn, tinh về Luật-học, thường nói chuyện ngày trước cũng có một việc giống như thế. Đến sau bao nhiêu giấy mà xét xử trước, tòa phải bác bỏ đi cả.

Tư-đức nói:

— Nếu vậy thì thân này chịu cực cũng không đến nỗi uổng công.

Lại nói :

— Nhưng tiên-sinh cũng phải xem qua cho biết mới được.

Nói đoạn cũng đành nhắm mắt, bỏ cái khăn quàng ra, chìa lưng cho Thấu-tư xem. Thấu-tư xem xong, trong lòng biết bao cảm khích quay lại Tư-đức, cúi đầu tạ ơn, rồi tự cầm lấy cái khăn quàng lên vai cho nàng.

Huân-tước phu-nhân khi đó đứng dậy cáo từ mà rằng :

Tôi dở chút việc phải chạy vào trong nhà một lát, xin miễn thứ cho.

Tư-đức cố giữ phu-nhân ngồi lại, nhưng phu nhân thì cứ vùng đứng dậy đi, Thấu-tư thấy phu-nhân đi rồi, liền khép chặt cửa lại, bụng nghĩ ngày xuân đã dễ tình cờ mấy khi...

CHƯƠNG THỨ XV

Tư-đức bấy giờ trong bụng cũng biết rằng cái giờ cầu hôn đã đến, song cũng cứ làm chín ngồi yên, đưa mắt nhìn đi chỗ khác, giả vờ mân mê xem cái con (búp bê) của Nhật-bản họ thổi bằng nhựa, Thấu-tư thì trống ngực đập quá trống làng, nghĩ bụng lúc này ta không nói đi, còn đợi lúc nào nữa, bèn lân la đến gần mà rằng :

— Quí-nương ơi! việc này nguyên do làm sao, mà lại để cho quí-nương riêng chịu hủy thương đến ngọc-thể làm vậy ?

Tư-đức nói :

— Không, việc đó bản-tâm tôi muốn vậy. Thấy việc nghĩa thì làm, giúp được người thì giúp, lòng này thật không có ân hận chút nào, vả chăng cái của nhà ông mà mất là tự tôi, nay tôi phải cố sức lấy lại để trả ông, điều đó thiết tưởng cũng là một việc bổn-phận của tôi phải làm như thế.

Nói đến đấy, lại cúi đầu mân mê chơi con (búp bê) không chịu ngẩng đầu lên cho Thấu-tư nhìn thấy mặt. Thấu-tư thì không nhìn được mặt Tư-đức, Tư-đức thì vẫn liếc mắt vào trong gương trông thấy rõ Thấu-tư, vẻ mặt như có cái dáng lo lo sợ sợ.

Lạ gì đàn bà con gái, ai là không phải giữ giá làm-cao, huống hồ cá lúc này lại là cái lúc không làm ra cái vẻ chín chắn đoan trang không được. Thấu-tư thì trong lòng run sợ, mặt mày tái mét. Một chàng thiếu-niên, lần thứ nhất mới đến cầu-hôn với một người thục-nữ, cái tình trạng lúc đó thật không khác gì kẻ phạm tội sắp phải đem ra trường-hình. Hồi lâu mới ấp úng mà rằng :

— Dám thưa tiểu-thư!

Dám thưa nhưng chưa biết thưa gì, giây lâu mới lại nói :

— Dám thưa tiểu-thư! bỉ-nhân muốn xin thưa với tiểu-thư câu chuyện!

Nói thế rồi lại thôi, không dám nói nữa.

Tư-đức nói :

— Có điều chi, xin tiên sinh cứ dạy.

Thấu-tư nói :

— Tôi muốn thưa với tiểu thư!

Tư-đức nói :

— Có phải ngài muốn dạy chuyện về việc kiện không ?

Thấu-tư nói :

— Thưa không, chuyện này không dính dáng gì đến chuyện kiện cáo cả. Nhưng tôi nói thì xin tiểu-thư đừng mắng mà cũng chớ nên từ!

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
13 nhà-kính
Mặt mỏ kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

CHÈ ĐẦU-XUÂN
正秦金
茶名子獅
Bản-hiệu đến 15 annam lại có mấy thứ chè chính-hiệu thượng-đẳng vừa-sơn-chà sang, liên-tâm, ô-long, được nước, nhưng lại được hương, để bán hẫu các quý-khách, các thứ chà danh như sau này :
Kim-thái, Công-thái,
Lâm-mậu, Như-ý,
Ngũ-phúc, Minh-thái,
Tam-nguyên, Tam-hỷ,
Thiên-thái, Kim-mậu.
Những thứ chè này rất tốt giá lại phải chăng. Xin mời các ngài lại mua giúp cho, chúng tôi lấy làm đa tạ.
KIM-THAI
HANOI : Rue des Cantonnais N° 8, Téléphone 480.
HAIPHONG : Rue Chinoise N° 140 Téléphone 272.
2101

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-CHÍNH TỔNG CỤC
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ THUỐC
Giảm phí hàng Gai số 83

XIN XEM CHO KỸ
Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có dăng các-bạch của bản-hiệu, đến khi sẽ mua lại mục ở hiệu thuốc khác, sau nhẽ mới tá ra không đặt được, lại nhiễm thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớn rõ.
• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •
Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Đào mả của người. — Có một người lên là Quán có đề ngồi một ở chỗ đất bên cạnh chùa và đình. Tên Ng-văn-Thuận là phó lý cho ngồi mộ ấy để vào long mạch làm c o'rong làng động tự tiện đem người đào lên rồi bỏ hài cốt ở đấy. Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt tên Thuận 3 năm tù. Tòa Thượng-thẩm y án nhưng cho hưởng án treo.

Người ngã cầu sông Cái tối hôm kia. — Người ngã cầu sông Cái tối hôm kia, từ trên xe lửa rơi xuống bãi cát chết mà bản-báo đã nói trong số báo ngày hôm qua thì nay hỏi ra tên là Ng-huy-Hợi, hôm ấy đi sơn ở cầu sông Cái. Người anh đã xin cho đem xác về chôn ở Ái-mộ (Bắc-ninh)

CÁO BẠCH

Hiệu Bảo-chế MONTÈS nhà ba chuông, có lời để các nhà làm đồ thủy tinh biết rằng nước acide fluorhydrique đã tới nơi.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Xe-hỏa vỡ trẻ. — Chuyến xe-hỏa sáng ở Hanoi xuống ngày 5 Juin về đến ga vừa đúng một giờ 25 phút, hành khách phải mở đòi nhao.

Hỏi ra mới biết vì chuyến xe hàng số 120 ở Haiphong chạy hồi 9 giờ tối thứ tư đến khỏi ga Lạc-đạo thì trượt bánh nên xe Hanoi và Hải-phòng phải sang khách và hàng hóa ở đấy.

Cuộc số sẽ lấy đồ chơi. — Cuộc số số lấy đồ chơi ở hội Âm-nhạc tây đã mở chiều thứ tư. Những số trúng giải là :

3886	1231	3883	2188	2241	3670	1103
0852	0057	0246	0235	1421	1345	3370
0119	3753	0100	2095	0951	0864	2309
1670	0929	0027	0923	3577	1540	3298
2566	0415	1468	1114	0800	1119	3820
2270	3990	3881	3937	0091	3871	0090
1016	1421	1672	3863	2871	1452	3440
0607	1721	3663	3635	1141	3829	3092
1101	1197	2863	0100	0795	0186	3318
3001	2242	1226	1028	3522	0112	3221
3686	1411	3116	3902	3754	1852	2624
1829	0025	3211	3240	0570	1468	1026
0897	3358	2160	2414	1860	3681	3160
3314	2921	0972	1733	3137	3921	2988
1171	3513	2302	2606	1148	3861	3641
1182	1188	0152	1711	3690	1822	0062
2361	1768	0067	2459	2389	0008	3818
0127	2026	3867	1219	0472	3967	2236
1212	1835	2853	4456	2156	1810	1830
0031	3112	1053	0752	3125	1802	3777
1192	1505	0203	3397	3008	3012	0729
0102	2911	1062	2465	0819	0196	0192
1060	1212	1191	3397	3060	2715	1307
3042	0513	3919	3405	2211	0163	3951
1506	3237	3944	3570	3613	3101	3251
0309	3216	1861	1651	1586	1810	3231
1901	0631	2910	1725	2879	1208	3681
1902	3235	4229	0863	3315	3173	2108
0918	1408	1000	2756	2100	0418	1141
2830	1870	3882	0686	0455	1060	3816
1853	1862	1010	3822	2763	3871	1746
1707	1822	1331	1788	1008	2237	2369
3049	2007	2226	2120	0857	0211	0826
2118	3350	0416	1187	2538	1377	3990
3035	0400	3330	1167	1567	1035	2029
1285	1422	2183	3112	0928	1586	1266
2291	3504	0052	2247	3842	1614	1872
1001	3354	1884	3660	1500	2410	0077
1015	1177	1155	1665	0830	1824	3021
3911	0010	3458	0284	2454	1476	2678
0012	2936	1823	2330	1926	3662	1681
1006	3002	0240	0254	0532	1181	0012
0061	1022	3040	3400	3431	0141	2088
3816	0010	3841	3002	1727	1678	3182
0139	1821	3329	1182	1183	1209	2422
1019	2118	1128	2829	1630	1251	3093
3721	3809	1110	3809	2610	3742	0751
1857	1246	3781	1015	3115	1107	3880
1891	1164	3016	3021	0197	3513	0214
2579	1222	1157	0111	2397	1756	0101
0876	3730	1900	3328	1645	1540	0111
3901	3712	1011	1041	3816	2239	1164
0746	1321	3406	0109	1809	3838	2306
3352	3021	3080	1562	1185	1566	1085
3258	1083	0938	0237	3166	0129	3733
3619	3303	2751	3723	3116	2298	0320
0865	1285	3409	1771	1014	3215	2040
0807	0939	1613	1002	1159	3813	1125

Câu chuyện buồn cười. — Bản-quán tiếp được bài sau này, tưởng có lý thú, nên cứ để nguyên văn đăng báo để mua vui cùng độc giả :

Hai cậu bé bán trầu nước một buổi tối gặp nhau ở cửa rạp hát bèn rủ vàng cùng đặt tháng hàng và cái ấm xuống đất rồi cắt mũ bắt tay chào nhau. Cậu nọ hỏi cậu kia « Comm-mắng xa-va ? » thì cậu kia cũng trả lời « Xa-va, mét-xi, » đoạn giở hết chuyện gần đến chuyện xa ra nói non tiếng đồng-hồ không dứt. Các cậu cũng sinh dùng mấy tiếng « moa toa, lúy » luôn mồm, nên giá mà quay mặt đi đàng khác đừng nghe thì chẳng khác gì câu chuyện của hai chàng học thức nói với nhau vậy.

Nhưng khốn thay miệng hát có hay mà ác trong rỗng tuếch còn có lích gì !

Đ. S. lại cảo.

SẼ XIN HẬU TẠ

Tôi có con chó giống « Nhật-bản » sắc trắng, hai tai, lưng và đuôi và vàng nhuộm, cổ deo cái vòng xích bằng kẽm, có cả khóa và nhạc. Hồi tám giờ tối chủ-nhật nó lạc ra ngoài đường, vậy ông bà nào bắt được hay là trông thấy nó, làm ơn chỉ bảo cho tôi, tôi sẽ xin hậu-tạ.

Giáp-đăng-Đại
81, Avenue Belgique, Haiphong

Bị giả chết. — Mười một giờ trưa ngày thứ tư ở tàu *Chili* có tên cu-li Trần-văn-Phúc tức Máu 26 tuổi, nhà ở Lạc-viên xảy ngã từ trên boong, xuống hầm bị trọng thương. Lập tức người ta cho đưa đi nhà thương nhưng vừa đến nơi thì tắt nghỉ.

Xác trẻ con. — Hồi tám giờ rưỡi sáng ngày hôm kia người ta thấy một cái xác đứa con trai độ hai tuổi chết về bệnh đậu mùa bỏ ở con đường Thiên-lôi e route circulaire,» Sở Cảnh-sát được tin phái người lại biên khám và cho đưa vào nhà xác.

Ăn cắp xã tích. — Tại Cam, thi-Thi và thị-Tỷ đồng mưu ăn cắp bộ xã-tích bằng bạc của thi-Nam ở Lạc viên, nên đã phải bắt tống giam để hầu xét.

HƯNG-YÊN

Lời cảm ơn. — Chúng tôi xin có lời cảm-tạ các cụ, các ông, các bà, đã có lòng gửi thư, gửi giấy thếp chia buồn, đến hỏi thăm, gửi lễ vật đối-trướng p ùng viếng và đi đưa đám thân-mẫu chúng tôi là bà Bạch-thị-Kiệm, hưởng thọ 74 tuổi, cất đám hôm 23 Mai 1924, tức là ngày 20 tháng tư năm Giáp-tý. Trong khi tang-gia bối rối, có điều gì sơ suất, xin các cụ, các ông, các bà, thứ lỗi cho.

Cô-nữ tử. Trần-Nguyên tức là Yune-Ký
vợ và các con
Trần-Hanh, vợ và các con
Đồng gia bái tạ

HÀ NAM

Phát phần thưởng tại trường Kiêm-bị Tra-châu. — Bản-quán tiếp được hai sau này.

Đến thứ bảy 11 juin tại trường Tra-châu sẽ làm lễ phát phần thưởng cho nam, nữ học-sinh ở trường, có quan cảnh công-sứ đến chủ tọa.

Nhân tiện xin nhắc lại để các ngài có hảo-tâm giúp vào nhà trường hoặc sách, hoặc tiền biết cho rằng : việc học ở nước ta ngày nay dù ở nơi thành thị, dù ở chốn thôn quê cũng cần p ải khích khuyến cho nên được một nền giáo dục chính đáng. Vậy tiền và sách của các ngài bỏ vào việc nhà trường lúc các học-sinh nô nức tranh đua này, thực là một điều bổ ích cho học giới vô cùng.

T. lại cảo.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Khai khẩn hoang-điền. — Ở làng Phú-trạch về huyện Bố-trạch có một đám hoang-điền ước hơn năm trăm mẫu, đất thì tốt, song hiềm vì không có nước ; mà muốn cho có nước thì phải đắp đập để dẫn thủy, kinh phí độ năm trăm đồng thôi, thế mà dân làng không làm nổi, đám đất phì-nhiêu kia, đành phải chịu để cai cảnh đồng khô cỏ cháy !

Nay có mấy nhà thầu khoán nhỏ làm đường hỏa-xa ở miền đó, đòm thấy cái địa-lợi quí báu như thế, mà dân thổ trước bỏ không nhìn đến, họ bèn chung nhau kẻ năm trăm, người ba trăm, tư-bản non hai nghìn bạc, làm đơn xin trưng khẩn đám đất này.

Lấy con mắt nhà nông-phố mà xét, thì hoang điền ở bản tỉnh còn nhiều lắm, chỉ vì không có tư bản mà khai phá đó thôi. Thực là đáng tiếc !

Một tội đại ác. — Hôm mới rồi ở xóm Cầu có xảy ra một đám đánh lộn, mà chính là con đánh cha lấy mới lạ !

Cái thằng tạc-tử này không phải là trẻ thơ chi, cũng đã đến tuổi trưởng-thành rồi, rứa mà con nhan-tâm đánh bố, nghĩ có quái không, không biết cái lương-tâm của nó để đâu, mà đến nỗi phạm cái tội hung-ác như vậy.

Những tân bi-kịch trong chốn gia-đình xảy ra như thế, thật làm thương tâm c o người hữu-tâm với thế-đạo.

TOURANE

Ai tin. — Bản-quán được tin buồn ba thân mẫu ông Thái-văn-Bồn ta thế ; đã cất đám chiều hôm 31 Mai hồi 5 giờ rất trọng thể.

Ông Bồn làm thư ký tại hãng Fiard et Cie, và là hội viên trong hội Tương-tế nông-công-thương. Khi đưa đám có nhiều người thân thuộc và ban bè đi đưa rất là có chưng ban điếu tang.

Bản-quán có lời chia buồn cùng ông Bồn và qui-quyến.

Buổi Xiếc Việt-Nam đặc-biệt

Tối chu-nhật 8 Juin 1924
Của ông TẠ-DUY-HIỂN quyền cho
Hội Thương-Mại-Kỹ
NÔNG-CÔNG-THƯƠNG TƯƠNG-TẾ
Làm đủ mọi trò bằng tất cả 15 buổi vừa rồi !
Diễn rồi đi ngoại-quốc ngay...
Mua vé mau mau kẻo hết !!!

VÉ BÁN TẠI :
Tòa soạn HỮU-THANH, 59, phố hàng Gai
Công-ty NGUYỄN-HUY-HỢI, 73, phố Mới
M. NGUYỄN-HUY-HỢI, G. M. R. tức Gô-đa.
Hôm diễn bán tại cửa rạp xiếc.
Giá vé bán như mọi ngày
NGUYỄN-HUY-HỢI
Hội-trưởng hội T. B. K. N. C. T. T. T.
Kính-cáo

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Bản hội đang cho bạn hát luyện tập để nay mai sẽ diễn một tích hát Một trận cười (*CHÈO CẢI LƯƠNG*) *Hát đối đáp toàn chèo vừa đủ 20 điều*

Vở hát đã in thành sách bán tại Sán-nhiên-đài, hiệu Mạc-đình-Tư và các hàng sách giá hai hào.

Tối thứ sáu 6 Juin 1924
Diễn 2 tích vừa chèo vừa tuồng
Tích thứ nhất :
TRUNG HIẾU LƯỠNG TOÀN
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
TỪ THẮNG PHẠT CỜ
(Hát tuồng)

Tối thứ bảy 7 Juin 1924
CẨM HƯƠNG ĐÌNH
(Hồi thứ 8)

Lòng nghĩa khí, dạ trung trinh.
Kia con, no thác thắm tình cho ai.
Gan già mẹo trẻ không hai.
Nạn trong thoát khỏi, ước ngoài ưa may.

Tối chủ-nhật 8 Juin 1924
ANH THƯ TUYẾT HẬN

Tiếc công nuôi bạn thay chồng.
Giời trêu để khách ma lòng phải pha
Hẫu tình ta lại gặp ta.
Đố ai đã biết quan tòa là ai.

Hiệu Bảo chế trung-ương
Vạn-nam
Chi-điếm ở HO-KOW
gần LAO-KAY
BẢN ĐỦ CÁC THỨ THUỐC
Giá bán phải chăng
Các tỉnh gửi mua cũng được ngay

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ở xứ này người ta hay táo lắm, mà táo thì hay sinh ra bệnh ; như nhức đầu, đầy bụng, ăn không ngon miệng và có khi lại sinh ra sốt nữa.

Buổi sáng nên uống một viên thuốc này, thực là một thứ thuốc nhuận-tràng rất tốt ; thuốc này là thuốc :

PILULES
DEHAUT

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không phải có mấy thứ thuốc về những bình lạ, lắm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tào Nội-các phụng lời chiếu phê rằng :
Chiếu nay đoi được phâng của MONTÈS qui ông, có chỉ nên mới thể trọn bổ đã tăng ngự dùng qua rất hạp, dang nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chẩ-ăng để lê thanh-giả.
Châm thỏ.

以嘉善堪定
爭錢製造定
宜名種神三
賞酒河華
跋依程內月
許詳御初
貴用場七
內閣各號

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Bởi vậy, giá bán lại dắt giá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Số 84

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Khi đến cửa ngoài, chẳng thấy ai canh giữ cả, cứ việc đi thẳng vào nơi tân-phòng. Bỏng nghe tiếng *Thúy-tú* ra chạy vào. *Đông* phu-nhân thì đầu bù tóc rối, ngồi ở dưới đất, ôm lấy một cái tử-thi mà khóc.

Người nhà *Tiên-lâm* không biết là tử-thi *Hoa văn-phương*, gặp có đứa nữ-tỳ ở trong phòng ra, mới sẽ hỏi rằng :

— Người nào chết nằm ở đây ? tại sao lão-phu-nhân lại ôm lấy mà khóc như thế ?

Đứa nữ-tỳ đáp rằng :

— Nhà-ngươi chưa biết chuyện à ! Người chết nằm đấy, tức là công-tử nhà ta, mà là ông rể mới nhà họ *Tiên* đó ! Đêm qua công-tử ta nhập-phòng, không biết bị đứa nào giết chết.

Người nhà *Tiên-lâm* nghe nói, kinh hồn táng đởm, vội-vàng chạy thẳng một mạch, về đến tận nhà. Vừa bước chân vào trong nhà thì hắn vừa thở vừa nói :

— Đêm qua ông rể mới bị người giết chết rồi !

Các nữ-tỳ bảo rằng :

— Công-tử ta bây giờ đang ở trong phòng thái-phu-nhân. Đâu đuôi thế nào mà lại xảy ra như thế ?

Tên người nhà chẳng nói chẳng rằng, lại chạy thẳng vào phòng *Mã* phu-nhân kêu lên một tiếng thật to mà rằng :

— Trời ơi ! khổ-sở quá !

Mã phu-nhân đang nói chuyện với *Tiên-lâm*, sực nghe tiếng kêu, giật mình ; kinh-sợ mà hỏi rằng :

— Nhà-ngươi sang *Hoa* tướng-phủ về, chẳng hay vì việc chi mà hoảng-hốt như thế, mau mau nói cho ta nghe.

Tên người nhà bấy giờ miệng thở hồng-hộc, nói không ra tiếng, chỉ giơ hai tay ma xua hoài. *Tiên-lâm* lại bảo rằng :

— Nhà-ngươi già-yếu, lại đi gấp quá, cho nên hóa thở. Hãy đứng yên lặng một chút, rồi sau sẽ thuật chuyện cho ta nghe.

Tên người nhà đứng yên một chút cho người con thở, rồi nói :

— Tôi vâng mệnh sang *Hoa* tướng-phủ, thẳng đường tiến vào, bỗng nghe ở trong tân phòng có tiếng người khóc. Khi tôi bước vào tới nơi, thấy ở dưới một đất có một cái tử-thi nằm dấy, *Hoa* tướng-công phu-nhân thì đang ngồi ôm lấy mà khóc. Tôi sẽ hỏi đứa nữ-tỳ rằng tử-thi ai nằm dấy thì đứa nữ-tỳ bảo tôi rằng : đó là tử-thi *Hoa* công-tử tức là ông rể mới của nhà ta. Đêm qua trong khi nhập-phòng, không biết đã bị đứa nào giết chết vậy.

Mã phu-nhân và *Tiên-lâm* nghe nói chẳng còn hồn-vía nào, hai mẹ con đều ngẩn người ra. Hồi lâu, *Tiên-lâm* nói :

— Thân-mẫu ơi ! Việc này con đã biết rồi !

Mã phu-chân hỏi rằng :

— Con biết thế nào ?

Tiên-lâm nói :

— Việc giết *Hoa-văn-phương* này chẳng phải ai đâu, chỉ là con *Thúy-tú* nhà ta đó, không còn phải nghi-ngờ chi nữa !

Mã phu-nhân liền kinh-ngạc mà hỏi rằng :

— Sao con lại biết chắc là con *Thúy-tú* giết ?

Tiên-lâm nói :

— Hôm trước trong khi nàng từ-biệt cùng con, có ân-cần dặn con nên tìm một nơi tịch-mịch xa vắng nào để mà đọc sách, nghĩa là nàng sợ giết *Hoa-văn-phương* thì tất liên-lụy đến con, cho nên bảo con phải tìm phương lánh nạn đó !

Mã phu-nhân nghe nói, liền run-sợ mà ngất người đi.

HỒI THỨ XXXII

Tiên-lâm thấy *Mã* phu-nhân ngất đi, luống-cuống run-sợ, bỗng khóc òa lên. Các nữ-tỳ cũng đều xúm lại mà khóc. Hồi lâu *Mã* phu-nhân tỉnh dậy, thở dài một tiếng mà rằng :

Biết làm thế nào bây giờ !

Tiên-lâm vội-vàng gọi :

— Thân-mẫu ơi !

Mã phu-nhân ôm nước mắt khóc mà rằng :

— Con ơi ! Nếu vậy thì quả là con *Thúy-tú* rồi ! Hôm trước nó từ-biệt cùng ta, cũng khóc mà nói một câu rằng chưa biết bao giờ mẹ con lại được gặp nhau. Việc này thế nào cũng liên-lụy đến con. Vậy ấu mười sau chước, chước nào là hơn, con nên mau mau trốn đi, kẻo chậm thì tất có người đến bắt, khó lòng mà thoát thân được.

Tiên-lâm khóc mà đáp rằng :

— Thân-mẫu ơi ! Con yên lòng mà đi sao cho được !

Mã phu-nhân nói :

— *Tiên-lâm* con ơi ! Việc đã xảy ra đường này, con không đi làm sao cho được, Con chớ lo-ngại, quyết rằng chúng chẳng bắt ta nào ! Con nên mau mau mà đi !

Mã phu-nhân gọi người nhà tức-khắc sửa-soạn đồ hành-lý để cho *Tiên-lâm* trốn đi. *Mã* phu-nhân bảo *Tiên-lâm* rằng :

— *Tiếng lâm* con ơi ! Con chớ nên lưu-luyến !

Tiên-lâm khóc mà thưa rằng :

— Thế nầy thì con thật là một đứa đại bất-hiếu !

Nói xong, liền sụp lạy rồi ra đi. Lại nói chuyện tên gia-đinh ở *Hoa* tướng-phủ đi mời *Đông-nhân*. Khi đi tới nơi, cửa vẫn còn đóng. Tên gia-đình nhặt một viên gạch, cầm đánh vào cánh cửa. Người giữ cửa không biết việc gì, vội-vàng ra mở, trông thấy tên gia-đình ở *Hoa* tướng-phủ, liền vái chào mà bảo rằng :

— Cậu nay bị ma làm dấy à ! có sao mà gõ cửa dữ-dội như thế !

Tên gia-đình hỏi :

— *Đông* lão-gia ngủ đâu ?

Người giữ cửa nói :

— Lão-gia ta hôm qua uống rượu mừng ở trong *Hoa* tướng-phủ say quá, cho nên bây giờ ngủ vẫn chưa dậy. Cậu có định nói việc gì thì đợi khi người dậy, tôi sẽ xin bẩm.

Tên gia-đình nói :

— Công-tử ta đêm qua nhập phòng, không biết đứa nào lẻn vào giết chết, bây giờ thái-phu-nhân sai tôi mời *Đông* lão-gia sang để thương-lượng.

Người giữ cửa nghe nói, giật mình kinh sợ, vội-vàng chạy vào báo với *Đông-nhân*. *Đông nhân* nghe báo, cũng hoảng-hốt lạ t ường, chẳng còn chút chi là say rượu nữa, tức-khắc mặc áo lên kiệu đi ngay. Khi đến *Hoa* tướng-phủ, đi thẳng vào nơi tân phòng.

Đông phu-nhân trông thấy *Đông-nhân* đến, liền khóc òa lên mà rằng

— Thân-huynh ơi ! Bây giờ thân-huynh làm thế nào mà báo thù cho con tôi !

Đông-nhân cũng ứa nước mắt xuống mà rằng :

— H ền-muội ơi ! Hiền-muội già-yếu, chớ nên thương khóc quá ! Để tôi xét xem thế nào.

Nói xong, bước vào trong phòng, trông *Hoa-văn-phương* nằm chết ở dưới đất, thân-thể đầm-đìa những máu. *Đông-nhân* cũng khóc mấy tiếng, rồi gạt nước mắt mà rằng :

— Tôi chắc là có một đứa đại-đạo, nó thấy tướng-phủ làm lễ kết-hôn, tất có nhiều vàng bạc châu báu, cho nên đêm khuya mà lẻn vào giết chết *Hoa* công-tử vậy.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NHÀ BA-CHUỘNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những buổi giời mới nóng bức này, người ta hay sinh ra bệnh xấu máu, cùng nhiều chứng ở đấy mà ra nữa.

Thuốc Hemostyl Roussel có máu ngựa tươi, lấy trong lúc ngựa đương sức mạnh khỏe.

Mỗi ngày uống một ống thuốc với một cốc nước, thực là một vị thuốc bổ rất khỏe. Những người phải đau nặng mới khỏi, uống thuốc:

Hémostyl Roussel

AMPOULES

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU (hiệu đầu nai)

Bệnh bao mòn, kém sức, yếu đuối, đều là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì làm lụng quá hay ít ngủ nhiều. Nó làm cho kém lần chân huyết đi mà chính cả huyết ấy cũng lại còn yếu đi nữa. Vậy ta cần phải bồi bổ ngay vào chân huyết. Muốn bồi bổ cho chân huyết thì không còn thuốc gì hay bằng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa chóng khỏi bệnh yếu đuối, mỏi mệt, xấu máu, bao mòn sau khi mới khỏi bệnh giíp, bệnh sốt rét, những bệnh lâu năm.

Thuốc này làm cho chân huyết bình phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Đàn bà sau khi ở cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết cả mọi đường hay sức khỏe.

Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt đã chữa khỏi kể có hàng nghìn hàng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2056

Lở
Bệnh tràng-nhạc
Chứng đau xương

CÁC CHỨNG NGỨA NGÁY NHƯ:

Mụn Nốt-mẩn
Hắc-lào.

Những người nào lở, có bệnh tràng-nhạc, có huyết-quản sưng và có lở ở các huyết-quản ấy có muốn chữa cho khỏi không??

Nếu muốn chữa khỏi hay là muốn phòng bị những chứng đã kể trên thì cũng chẳng khó gì, chỉ nên biết dùng thuốc! Nhiều người đã công-nhận thuốc:

Dépuratif Richelet

là có đủ các tinh chất hóa-học chữa được các chứng ấy và có thể thay máu rất nhanh. Sự kiến-hiệu rất là chóng và mau vì thuốc ấy chữa ngay ở căn bệnh. Máu thì nhờ thuốc này mà hết cặn cùng các chất bẩn thỉu. Những chỗ lở thì hàn lại mà không phá ra nữa.

Thuốc này cận chữa được các bệnh thấp, đau xương, văn văn.....

Bán ở các hàng bào-chế.

RƯỢU BẠT-HÀ GET
PIPPERMINT GET
rượu này uống đã mát mẻ và mát khan tiếng.

Sớm chậm một ngày rất có quan-hệ

Có bệnh nên chữa ngay, chớ tri-hoãn. Cái sức khỏe người ta lại quan-hệ hơn các việc khác, chớ nên nói: Sớm chậm một ngày không quan-hệ gì.

Làm lụng, nghĩ ngợi, hoặc có việc gì quá sức mà mệt-nhọc, yếu-ớt người đi, thì nên biết rằng trong mình yếu-ớt như thế, chẳng bao lâu mà hóa ra bệnh huyết suy, gân yếu, thân thể luy-nhược, và các bệnh ấy lại sinh ra lắm chứng khác nữa.

Cho nên tri-hoãn không dùng thuốc Pilules Pink. Biết đâu sớm được mấy ngày lại không đỡ được biết bao là nỗi khổ-thống.

Pilules Pink làm cho chóng phục sức, vì Pilules Pink làm cho chân huyết giàu hơn, trong hơn, có sức hơn, làm cho bộ thần-kinh khỏe hơn, làm cho các cơ thể làm việc mạnh hơn.

Cho nên trong-lự, [illegible] thuốc PILULES PINK.

Dùng sớm chậm một ngày rất là quan-hệ.

Bán tại tất cả các hiệu Bào chế.

PHÀM,

một vật gì ai ai cũng lạc-dụng, chắc hẳn là có giá-trị.

NHƯ,

chè **NINH-THÁI** của bản-hiệu cũng nhiều Ngài chiếu-cố, vì nó là thứ chè ngon hơn cả, nên các Cụ tín-dụng cho đã lâu nay.

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thứ thuốc này đè trong ống, giữ được lâu không hỏng, các nhà dùng trí-não nhiều, mà phát bệnh đau gân cốt nên dùng.

Đàn bà đau gân cốt cũng nên dùng.

Thuốc này có tiếng đã lâu.

Trị bệnh đau gân, nhức đầu, đau xương rất tốt.

Uống luôn mấy ngày, mỗi ngày 2 hay 3 [illegible] thuốc:

CACHETS du Dr Faivre

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhạy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

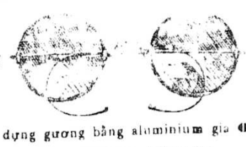
Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TÂM-TẦN » Hà-nội, ở phố hàng Trống Chợ-nhất, thứ [illegible]

GƯƠNG ĐEO MẮT

Đồi-mồi gọng vàng **1$70**

Gọng toàn đồi-mồi **1$00**

Hộp dựng gương bằng aluminium giá **0$60**

Bán tại hiệu: **LY-SENG-BAO**, 42, Hàng Bồ, Hanoi

Gương này cốt bán rao hàng

2062

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酒 補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每時台杏啡毋次咗没嘰𦖑欶映糾

Bán tại Hiệu Bào chế **J. BLANC**

31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi

2099

VỚI 20 QUAN, QUÝ-KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Muốn được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Lúc mua phải nộp ngay 20 quan và trong 11 tháng mỗi tháng đóng 30 quan theo như các điều khoản nói trong luật. Như vậy mỗi ngày chỉ để ra mấy xu, có thể làm nên giàu có được.

Nộp tiền lần đầu được ngay cái số vé, chỉ mình mình có quyền sở-hữu, mà lần rút số nào cũng được dự, như thể đã đóng hết tiền rồi vậy, nếu vé của mình trúng số được lĩnh nguyên cả lô. Mỗi cái vé PANAMA thế nào cũng trúng một lô, giá tiền lớn từ 500.000 nhỏ đến một 4.000 quan, không có cũng được hoàn lại 400 quan.

Thực là một cách đặt lãi chắc nhất và lợi nhất

Mỗi năm số tiền các lô có hơn ba triệu quan

CÁC LÔ NHƯ SAU NÀY:

126 lô	500.000 quan	253 lô	5.000 quan
127 lô	250.000 —	1.265 lô	2.000 —
253 lô	100.000 —	12.650 lô	1.000 —
253 lô	10.000 —	1.737.692 lô	400 —

Có vé được dự các cuộc rút số mãi cho đến khi số vé của mình trúng thì thôi, mà không phải giả tiền. Mỗi lô có bao nhiêu tiền được lĩnh hết. Mỗi lần rút số thì nhận được một cái sổ các số trúng số, mà không phải giả tiền. Mỗi lô có bao nhiêu tiền được lĩnh hết. Các số giao cho người mua đúng với các vé thực có, người mua vé lúc nào muốn xem cũng được, đúng như bản luật riêng ngày 12 Mars 1900. Bản luật ấy giữ hết mọi phần chắc-chắn cho người mua vé.

RÚT SỐ MỖI NĂM BỐN LẦN

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự các cuộc rút số, thì gửi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Papère, MARSEILLE (France)

SÀ-PHÒNG

DẦU THƠM XOA TÓC

NƯỚC HOA THƠM

SÁP. MỠ

MỚI SANG NHIỀU

Chụp xe — Nan hoa — Vòng bánh

Vải cả-cuống lợp mui — Cao-xu bơm và Cao-xu đặc, văn văn...

Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(HIỆU GÔ-ĐA CŨ)

RUE PAUL BERT, HANOI

Từ ngày thứ hai 2 Juin đến hết ngày mồng 10:

Bán hạ giá rao hàng

Nước hoa — Đồ rửa ráy — Quần áo mặc trong — Các thứ mũ
Các thứ giầy — Giấy bút — **Đồ làm ảnh** — **Các thứ kính**
Các thứ điều — **Đồ dùng trong nhà** — **Khí-giới**
Các thứ đèn — **Các đồ vệ-sinh**

TẠI CHỖ BÁN VỊ ĂN

Bán rao hàng: Vị ăn thức uống; Rượu vang ngon; Các thứ rượu khai-vị và các thứ rượu mạnh

Việc bán rao hàng này, là cốt để các bạn hàng sắm-sửa, đi nghỉ mát các nơi cho tiện

XEM CHƯƠNG-TRÌNH — XEM GIẤY RAO HÀNG

BOITE POSTALE N° 40

Adr. Tél. : MAGASRÉUNIS — Téléphone N° 124

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi: 30$00

Hạng nhì ta hay đi: 20$00

Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

LỜI DẶN. — Phải giữ chỗ ngồi trước 24 giờ.

Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đánh giấy thép trước 2 ngày.

Nên đi ngay kẻo mưa đến không đi được nữa.

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Chủ-nhật đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Ở Thakhek về. — 7 giờ sáng thứ ba chờ tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe auto mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách về có thể ra Hanoi đi chuyến tàu hỏa 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được.